

LYSSNA
5 februari

Foto: Jimmy Katz

Pat Metheny

om sin självspelande orkester

Gitarristen Pat Metheny är en musikalisk sökare – och finnare! Hans musikaliska fantasi och nyfikenhet tycks inte känna av några gränser. Med "enmansorkestern" Orchestrionics ger han sig nu ut på en fyra månader lång turné, med Stockholm som en av de första anhalterna. Här berättar han själv om bakgrunden till projektet.

Som liten grabb var jag ibland på somrarna hos mina morförelldrar i Manitowoc, Wisconsin, min mammas hemstad. Min morfar, Delmar Bjorn Hansen, var en stor musiker, en lysande trumpetare och sångare. Varje gång vi kom till huset, rusade jag alltid direkt till källaren. Där fanns något av det mest fascinerande man kunde tänka sig: ett mer än 50 år gammalt självspelande piano, tillsammans med lådor fyllda av pianorullar med all slags musik.

Jag tillbringande timmar där i källaren tillsammans med mina kusiner; vi testade varenda rulle, tills vi inte längre orkade trampa med pedalerna som drev runt rullarna. Själva idén med ett instrument som detta, som kan spela precis vad som helst helt mekaniskt, fascinerade mig enormt. Å ena sidan väldigt gammaldags, å andra sidan nästan som science fiction.

Under årens lopp har denna tidiga fascination vuxit och jag studerade den vidareutvecklade idén kring "orchestrions" i början 1900-talet – då man som nästa logiska steg

tillämpade det självspelande pianots princip på en rad olika orkesterinstrument, till exempel slagverksinstrument eller andra instrument med någon typ av anslag.

Med tanke på den repertoar som vanligtvis varit aktuell för dessa instrument – Conlon Nanarrows och George Antheils verk var sorgligt frånvarande i min morfars källare – frågade jag mig ibland: "Vad skulle hända om instrumenten användes idag, med de harmoniska och melodiska framsteg som gjorts inom jazzen de senaste 70 eller 80 åren? Kan jag själv göra något personligt genom att använda instrument som dessa?"

Vid sidan av detta intresse för mekaniska instrument har jag hela mitt musikaliska liv även fascinerats av all modern musikteknologi (och numeratorer). Jag brukar ofta skämta om att min första musikaliska upplevelse med en elgitarr var att plugga in den – knappar och kablar har samma betydelse för mig som rör, stråkar, tagel och trumstockar har för andra musiker.

Parallellt med IT-revolutionen som har påverkat allas våra liv, har vi upplevt en revolution inom musikteknologin som är lika överväldigande. Men samtidigt som jag blir entusiastisk över potentialen som finns, så har ändå själva idén med att pressa in en hel hög med ljud genom ett par stereohögtalare aldrig varit lika tilltalande för mig som känslan av hur akustiska instrument låter. Den energi som uppstår av klanger som blandas akustiskt i luften är någonting som inte kan jämföras med något annat. Jag har dock aldrig ansett att någon av dessa ljudkomponenter skulle utesluta varandra. I själva verket har spänningen för mig legat i kombinationen av alla typer av tillgängliga ljud och dynamiska nivåer, från det tystaste tysta, till det allra mest högljudda. Själva strävan att hitta nya sätt att se saker och själva processen att nå fram till ett personligt perspektiv på musik har varit en central del av hela min karriär.

Turnéaktuella Orchestrion Project är ett språng ut i nya marker. Det är ett helt nytt koncept som utvecklats och som alltså innebär att idéer från förra sekelskiftet sammanförs med

modern teknologi. Jag använder termen "Orchestronics" för att beskriva detta nya sätt att framföra musik ensam på scenen där akustiska och halv-akustiska musikinstrument styrs mekaniskt med hjälp av modern teknik.

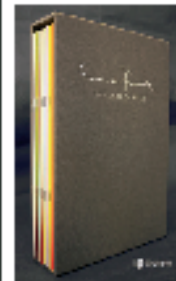
I mitt liv som musiker har det aldrig funnits något viktigare än min strävan mot musikaliskt djup, mot det uttryck som är resultatet av livserfarenhet och ett sökande inom en själv. Men många gånger längs vägen har en yttre utmaning eller ett nytt verktyg tillåtit mig (uppmuntrat mig? tvingat mig?) att ställa svåra och viktiga frågor till mig som musiker.

Denna nya erfarenhet med Orchestrion Project har givit mig just en sådan utmaning, svår och tidskrävande; men de första resultaten är helt fantastiska. Jag ser fram emot att få dela detta projekt med er alla. Jag känner mig hoppfull och är övertygad om att det blir något helt unikt. Det känns utvecklande för mig och jag har fått fram några toner som jag inte visste fanns. Det är alltid en bra sak.

Pat Metheny i juli 2009

P.S. Jag har insett att hur mycket jag än försöker beskriva projektet i ord, så har inte ens mina närmaste förstått vad jag menar innan de faktiskt fått höra musiken och uppleva den live. Så, även om jag nu har skrivit en massa om detta är jag säker på att du fortfarande måste uppleva detta själv för att verkligen förstå vad det är.

Texten är ett utdrag och en bearbetning av en längre text på www.patmetheny.com/orchestrioninfo.

Gunnar de Frumerie:
Samlade sånger
i 14 häften

Nyskriven
Kammarmusik

MATS BERGSTRÖM
Performance Editions
Serie i 36 utgåvor med
arrangemang för
gitarr i kombination
med röst, flöjt eller
stråkinstrument.

GEHRMANS
MUSIKFÖRLAG

www.gehrmans.se

Anton Webern
Vägen till den nya musiken
Anton Webern presenterar i
dessa berömda föreläsningar
sin syn på den modernistiska
musikens framväxt.
Bo Ejeby Förlag
031-20 61 45
www.ejeby.se

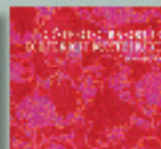
– specialist på körmusik och musiklitteratur

Aktuellt
från
Footprint
Records

Göteborgs kammarkör *Eva för sommarns skull*
FRCD 042 Elisabet Hemmossens visor i arr av Gunnar Bråksen

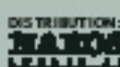
Sofia Vokalensemble *The Darkness is no Darkness*
FRCD 047 ★★★★★ Choir & Organ

Mikael Samuelson *Mövitz* FRCD 024
"Suggestivt och trolldrivande" (DN)

Göteborg Baroque *Dietrich Buxtehude* FRCD 033
"Cognac för öronen" (CD-Revyn, SR P2)

Göteborg Baroque *Swedish Throne in Grief and Joy*
FRCD 053 Högtidsmusik ur Döbersamlingen Release jan 2010

FOOTPRINT
www.footprintrecords.com